Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séŭ 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumără la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séŭ 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 208. Braşovŭ, Vinerĭ, 20 Septemvre (2 Octomvre). 1891.

Solidaritate şi disciplină de partidŭ.

(Doi articulĭ).

I.

Braşovŭ, 19 Septemvre v.

Amŭ promisŭ, că vomŭ reveni asupra espectorărilorŭ unora dintre confraţii noştri, carĭ, vorbindŭ despre afacerea memorandului, au susţinutŭ dilele aceste absurditatea, că cestiunile de *solidaritate*, de *disciplină* de *partidŭ* ş. a. arŭ fi „*cestiunĭ secundare*", şi nisce „*mĕrunţişurĭ vanitóse*" şi că n'arŭ fi cestiunĭ de „principii politice". (Tribuna" dela 8 (20) Sept. nr. 200).

Mai întâiu voimŭ sĕ vorbimŭ despre solidaritate şi aicĭ credemŭ, că vomŭ face mai bine, décă vomŭ reproduce ceeea ce organulŭ nostru a scrisŭ despre acésta încă în 1880 (Nr. 84 alŭ Gazetei Transilvaniei dela 19 (31) Octomvre 1880).

Atuncĭ amŭ pledatŭ pentru solidaritate, ca singurulŭ mijlocŭ de consolidare interióră naţională. Eată ce amŭ disŭ la 1880, în ajunulŭ mişcării nóstre naţionale dela 1881:

„Solidaritate" este unŭ cuvêntŭ, care se întrebuinţéză la noi Românii fórte adeseorĭ în vorbire şi scriere, dér se practică rarŭ şi şi atuncĭ numai pentru scurtŭ timpŭ. Este bine a ne face o ideiă clară asupra însemnătăţii politice a acestui cuvêntŭ, şi décă ne încercămŭ a-i da o esplicare,, nu facemŭ acésta pentru cei ce au mâncatŭ sciinţele politice, cum se dice, cu lingura, ci pentru aceia din cetitorii nostri carĭ ar voì sĕ scie, ce înţelegemŭ, spre esemplu, noi diariştii, sub cuvêntulŭ „solidarŭ", când apelămŭ la o „solidaritate" a tuturorŭ, la o procedere „solidară", la o „acţiune solidară politică".

Póte că unii séŭ alţii 'şi închipuescŭ solidaritatea ca o putere ascunsă, care zace în fiă-care din noi, fiĭ aceluiaşĭ poporŭ, şi aştéptă numai ocasiunea, ca sĕ se manifeste în afară. Décă ar fi aşa, atuncĭ spre a ajunge la o acţiune solidară, ar fi de ajunsŭ sĕ ne adunămŭ cu toţii într'o adunare. într'unŭ congresŭ, şi sĕ dicemŭ: „aideţĭ sĕ fimŭ solidarĭ!" S'a mai întêmplatŭ de ne-amŭ adunatŭ şi amŭ disŭ: sĕ fimŭ una cu toţii, sĕ procedemŭ în înţelegere, sĕ ţinemŭ unii cu alţii până la mórte. Sentimentulŭ românescŭ ne-a copleşitŭ în acelŭ momentŭ şi amŭ rĕspunsŭ cu toţii: Aşa sĕ fiă! Insĕ îndată ce ne-amŭ despărţitŭ de olaltă şi amŭ întratŭ în atmosfera vieţii dilnice prosaice, amŭ trebuitŭ sĕ esperiămŭ de multe orĭ, că spre a ajunge la „solidaritatea" dorită, trebue sĕ facemŭ ceva mai multŭ, decâtŭ a esclama într'unŭ momentŭ de bună inspiraţiune: „Fraţilorŭ, aideţĭ sĕ fimŭ solidarĭ!"

Când cineva voesce sĕ arate, că doi séŭ mai mulţĭ inşĭ se au bine, se ajută unii pe alţii şi procedŭ în armoniă pe cărarea vieţii, dice: trăescŭ ca nisce fraţĭ. Realitatea însĕ ne mai arată nenumĕrate casurĭ, că între fraţĭ póte domni şi cea mai mare neînţelegere. Cum vine dér că aceştĭ fraţĭ nu suntŭ „solidarĭ", deşi îi légă legătura cea mai intimă a sângelui? Lumea s'a obicĭnuitŭ a judeca asemenea aparinţe în viéţa familiară cu sentinţa nimicitóre: Acestorŭ ómenĭ le lipsesce buna crescere! Trebue că părinţii lorŭ le-au datŭ unŭ rĕu esemplu, nu i-au învĕţatŭ a-şĭ cunósce adevĕratele interese, a se ajuta împrumutatŭ şi a trăi în iubire şi armoniă, nu i-au învĕţatŭ a fi solidarĭ.

Sentinţa aceea póte sĕ fiă câte odată nedréptă, însĕ în cele mai multe casurĭ ea numai adevĕrulŭ grăesce. Sêmţulŭ de associare, de „solidaritate", nu este înăscutŭ omului, elŭ trebue crescutŭ; omulŭ lăsatŭ în firea lui se sĕlbătĕcesce, *numai crescerea* póte face din elŭ o fiinţă sociabilă.

Şi décă esistă pentru individŭ o *crescere în sînulŭ familiei*, esistă şi pentru popóre, pentru individualităţile naţionale, o *crescere politică.*

„Solidaritatea" în înţelesŭ politicŭ este *unŭ resultatŭ alŭ crescerci politice* şi fiindcă acéstă crescere se póte face numai printr'o activitate neobosită de decĭ şi sute de anĭ pe tĕrêmulŭ culturalŭ, putemŭ dice, că „solidaritatea" este mĕsurătorulŭ, care ne arată până unde amŭ ajunsŭ pe cărarea acésta spinósă a desvoltării nóstre culturale.

Ce-i dreptŭ, crescerea nóstră politică nu datéză de multŭ, ea se începe cu anulŭ 1848, este dér peste putinţă de a ne aştepta la nisce resultate marĭ. Cu tóte acestea nu noi, dér chiar şi streinii, carĭ ne-au vĕdutŭ la 1848 şi ne vĕdŭ şi astădĭ, nu potŭ decâtŭ sĕ constate, că progresele, ce le-amŭ făcutŭ suntŭ estraordinare şi că amŭ percursŭ unŭ drumŭ multŭ mai lungŭ, decâtŭ alte popóre în acelaşĭ timpŭ. Ar trebui prin urmare sĕ arĕtămŭ lumei şi pe terenulŭ solidarităţii nóstre naţionale succese estraordinare în raportŭ cu scurta periodă a desvoltărei nóstre politice.

Care este causa décă nu putemŭ documenta până acuma succese mulţămitóre şi în privinţa acésta? Este óre de vină ministrulŭ Bach, orĭ Schmerling, că crescerea nóstră politică a căpĕtatŭ vreo direcţiune falsă, orĭ că vomŭ face responsabilŭ pe d. Tisza, (acum pe d. Szapary), că nu ne dă o crescere naţională destulŭ de bună? Sistemele de guvernare, carĭ s'au succedatŭ dela 1848 încóce, n'au pututŭ sĕ aibă nicĭ-odată missiunea de a face din noi unŭ *factorŭ politicŭ*, pentru că aceste sisteme nu erau amice desvoltării nóstre naţionale, de aceea parte voindŭ a se folosì de noi şi parte voindŭ a ne asupri, au servitŭ în adevĕrŭ numai spre pedecă mersului naturalŭ alŭ desvoltării poporului nostru. Neavênd însĕ unŭ guvernŭ, care sĕ fiă amicŭ naţionalităţii nóstre, cu atâtŭ mai vêrtosŭ trebuia, ca noi înşi-ne sĕ luămŭ causa în mână şi *sĕ dămŭ poporului nostru adevĕrata direcţiune, adevĕrata crescere politică,* pentru ca sĕ pótă ajunge la acea maturitate, care se recere dela unŭ poporŭ consciu de interesele sale.

Cu durere trebue sĕ o mărturisimŭ, că nu ne-a fostŭ datŭ până acuma sĕ înaintămŭ pasŭ de pasŭ cu desvoltarea nóstră culturală şi în organisaţiunea interióră naţională. Causa este, cum ărătarămŭ, mare parte pedeca, ce ni-s'a pusŭ necontenitŭ din partea guvernanţilorŭ, dér cu deosebire, şi acésta o accentuămŭ tare, este *lipsa unei activităţĭ organisătóre*, cu alte cuvinte *lipsa unui partidŭ în adevĕrŭ naţionalŭ independentŭ, care cu principiile sale sĕ pĕtrundă societatea română în tóte fibrele ei şi sĕ ne înveţe a fi solidarĭ*, de câte orĭ e vorba de unŭ interesŭ curatŭ naţionalŭ alŭ poporului nostru.

„Solidaritatea" *nu se póte face prin aceea, că se decretéză în adunărĭ,* **ea este unŭ resultatŭ alŭ unei activităţĭ neobosite îndelungate politice,** *ea trebue sĕ fiă învĕţată şi practicată multŭ timpŭ până ce sĕ dea resultatele dorite.* Inainte de tóte însĕ sĕ recere ca *sĕ se stabilescă în modŭ clarŭ şi neîndoiosŭ principiile luptei nóstre naţionale*, sĕ se ia o direcţiune sĕnătósă, sĕ se definéscă bine interesele nóstre, *sĕ se arate poporului clarŭ şi limpede cărarea, pe care trebue sĕ păşéscă spre a'şĭ salva esistenţa* şi spre a ajunge la bunăstarea şi fericirea, la care are şi elŭ acelaşĭ dreptŭ ca orĭ şi ce altŭ poporŭ în lume.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Din viéţa pictorilorŭ renumiţĭ.

V.

Ioanŭ Holbein.

Décă scrutămŭ mai cu de-amenuntulŭ în istoria picturei italiane, — décă vomŭ asemĕna eroii şcólei din Frorenţa, care a arătatŭ mai în curêndŭ semnele redeşteptării — cu ante luptătorii de atuncĭ ai şcólei germane, nu încape îndoiélă, că vomŭ afla fórte multă asĕmĕnare între Leonardo da Vinci şi între germânulŭ Ioanŭ Holbein, pe care de comunŭ îlŭ numiau tînĕrulŭ Ioanŭ Holbein, pentru-că şi tatălŭ sĕu, marele pictorŭ a avutŭ acelaşĭ nume.

Precum Leonardo da Vinci a fostŭ trarsformatorulŭ, şi astfelŭ, aşa dicêndŭ alŭ treilea fundatorŭ*) alŭ şcólei din Florenţa, pe a cărui reforme admirabile, a pututŭ edifica cu siguranţă, titanulŭ acestei şcóle, marele Angelo; chiar astfelŭ pe orizonulŭ picturei germane Ioanŭ Holbein a fostŭ primulŭ, care a introdusŭ ordine nouă, gustŭ nou, şi fundă viitorulŭ picturei germane.

Stilulŭ greoiu alŭ lui Goes Hugo, Crawach, Hemling, Wohlgemuth, şi-a pierdutŭ tótă sarbedimea sub penelulŭ lui Ioanŭ Holbein, — şi în Basel, unde părintele şi fiulŭ din anumite cause s'au aşedatŭ, — nu a fostŭ nume mai serbătoritŭ ca alŭ lui.

Dér pe lângă totŭ renumele, cei doi Holbein trăiau în lipse şi suferinţe; pentru-că, deşì atuncĭ era veaculŭ de aurŭ alŭ artei totuşĭ s'a nimeritŭ proverbulŭ: „nu-i totŭ aurŭ ce sclipesce".

Tînĕrulŭ artistŭ a avutŭ unŭ amicŭ sincerŭ, — nu omŭ de tóte dilele, celŭ mai eruditŭ bărbatŭ alŭ timpului sĕu, Erasmus, séu pre cum l'au poreclitŭ, Rezman de Roterdame.

Acestŭ omŭ eruditŭ vĕdêndŭ, că facultatea gigantică a amicului sĕu aicĭ piere, îĭ recomandă sĕ mérgă în strĕinătate, — unde arta e mai preţuită.

Astfelŭ s'a întêmplatŭ apoi, că tînĕrulŭ I. Holbein la recomandarea contelui Arundel a fostŭ chiematŭ în Londra de către renumitulŭ cancelarŭ anglesŭ Toma Morus.

Holbein a părăsitŭ dér oraşulŭ Badel şi a plecatŭ în Anglia; — marele Morus primì cu mare distincţiune pe artistulŭ celŭ mai mare alŭ timpului sĕu şi 'lŭ provĕdù cu tóte în abundanţă, — numai, ca liberŭ de cugetele traiului sĕ'şi pótă profesa arta.

Tînĕrulŭ Holbein numai acuma cunoscù chiemarea, la care s'a născutŭ; — numai acum observà puterea uriaşă a marelui sĕu spiritŭ creatorŭ.

Tablourile: „*Invingerea avuţiei*" şi „*Invingerea miseriei*" suntŭ mărturii eclatante a facultăţii cu care a fostŭ înzestratŭ de Dumnedeu. Aci e unŭ episodŭ din viéţa lui.

Intr'o diminéţă frumósă tînĕrulŭ Holbein lucra adêncitŭ, în o chiliă a locuinţei de véră a cancelarului, când deodată unŭ tînĕrŭ cu îmbrăcăminte simplă esteriorŭ comunŭ, întrà abia rĕsuflândŭ de alergare pe uşă şi cădù în genunchĭ la picióreIe lui...

„Domnule!" esclamà în limba patriei lui Holbein, „eu îţĭ sunt patriotŭ, suntŭ de-o naţionalitate cu d-ta, strĕinŭ în astă ţéră, — la tine am venitŭ după ajutorŭ!"

Holbein se bucurà că în ţéra străină îşĭ află unŭ patriotŭ, dér totuşĭ l'a surprinsŭ acéstă întrare caracteristică.

— „Ce voiescĭ? scólă-te!"

„Domnule — dise străinulŭ — pe mine mĕ caută sĕ mĕ omóre, — din Londra cu fuga am scăpatŭ până aicĭ.

— „Dór ai sĕvêrşitŭ vre-o crimă?"

„Oh! da domnule" — continuà privindŭ în jurŭ cu fricá — o crimă mare, dér d-ta mi poţĭ ajuta, — căcĭ eştĭ omŭ cu influinţă mare.

— „Te înşelĭ," — rĕspunse artistulŭ — „dér sĕ audŭ totuşĭ, sĕ vĕdŭ décă demnŭ eştĭ de apărare?"

„Ascultă domnulŭ meu! Eu am servitŭ la lordulŭ Shawesbury, — şi cu serviţiulŭ meu fidelŭ toţĭ au fostŭ îndestuliţĭ. Insĕ tînĕrulŭ lordŭ, care nu de multŭ a venitŭ acasă din Axford a rĕsturnatŭ tóte cu susa în josŭ... Am suferitŭ sĕptĕmânĭ întregĭ chinurĭ amare.... Am avutŭ însĕ unŭ amicŭ bunŭ, — pe acela tînĕrulŭ lordŭ aşa l'a lovitŭ cu bi-

*) Primulŭ a fostŭ *Giotto.* Alŭ doilea *Masaccio,* adevĕratu-i nume *Toma de Guido.*

CRONICA POLITICĂ.

— 19 Sept. (1 Oct.)

— „Kolozsvár“ scrie, sub titlulŭ **„Qilele frumóse dela Agramŭ“**, unŭ articolŭ de fondŭ din incidentulŭ visitei ce o făcură Ungurii mai deună-ḑile esposiţiei. In acestŭ articolŭ optimiştii dela „Kolozsvár“ voescŭ sĕ interpreteze „primirea *simpatică, sărbătorâscă şi ospitală*“ ce li-o făcură Croaţii, în sensulŭ unei „înfrăţirĭ politice“ dintre Ungurĭ şi Croaţĭ. Interesantŭ este cum îşĭ începe „K-r“ articolulŭ sĕu: „Unde până acuma — ḑice — au totŭ demonstratŭ în contra nóstră, în capitala Croaţiei, acuma nu numai, că *ne aclamézâ* cu urale, ci încă ne împărtăşimŭ şi *de sărutare frăţéscă*“. — Ei bine, décă „politicianii“ din Clujŭ suntŭ în credinţă, că acea sărutare a fostŭ sărutare frăţéscă şi nu póte cea din s-ta Scriptură, apoi sĕ li fiă de bine! Fericiţĭ suntŭ cei ce credŭ!..

— Ḑiarului „Neue Freie Presse“ i-se scrie din Varşovia, că fortăreţele rusescĭ Ivangorod, Varşovia, Brest-Litevski şi Noro-Georgivsk, au fostŭ în timpulŭ din urmă întărite cu marĭ garnisóne. Asemenea se mai anunţă, că marile manevre rusescĭ din cerculŭ militarŭ alŭ Varşoviei s'au terminatŭ. Generalulŭ Gurko în persónă au condusŭ aceste manevre, la carĭ au luatŭ parte 85 bataliόne, 60 escadróme şi 224 tunurĭ, cam la 72,000 de soldaţĭ.

— In oraşulŭ *Saint-Dié* în Francia s'a ţinutŭ unŭ banchetŭ din incidentulŭ împărţirei premiilorŭ la societatea agronomică. La acestŭ banchetŭ, Iules *Ferry* ţinŭ unŭ toastŭ în onórea preşedintelui **Carnot**, ḑicêndŭ, că acestuia are sĕ-i mulţuméscă republica francesă, caracterulŭ ei pacînicŭ şi stabilitatea ei. Oratorulŭ ḑice mai departe, că republica păstrândŭ politica înţeléptă şi chibzuită a lui Carnot, se va putê alia cu *monarchiile mari din Europa* (Aplause).

— In 29 Septemvre n. c. a cetitŭ papa rugăciunĭ pentru toţĭ **peregrinii** aflaţĭ în ḑilele aceste în **Roma**. Imbulzéla înaintea bisericei Sf. Petru a fostŭ atâtŭ de mare, încâtŭ mai multe femei au leşinatŭ şi pentru ca sĕ se încungiure vre-o nenorocire, au fostŭ chemate două bataliόne de infanteriă, ca sĕ restabiléscă ordinea. La 8 óre era biserica Sf. Petru plină de ómenĭ. Cătră 9 óre sosi papa, şeḑêndŭ pe unŭ scaunŭ portativŭ de aurŭ. Papa părea slăbitŭ şi obositŭ. Abia ridică mânile pentru binecuvêntare. Mulţimea isbucni în strigăte entusiaste. După ce papa săvêrşi liturgia, a fostŭ condusŭ în modŭ solemnŭ printre şirurile peregrinilorŭ, carĭ îngenunchiară cu toţii şi strigară „Trăiéscă Leo XIII“. Ceremonia fù imposantă cu deosebire, când capela sixtinică esecută o cântare, acompaniată de sunetulŭ trâmbiţelorŭ de argintŭ.

In întrunirea **socialiştilorŭ bavarezi**, care a avutŭ locŭ la Münich, deputatulŭ Wolmar a obţinutŭ unŭ mare succesŭ. Elŭ a vorbitŭ mai alesŭ despre congresulŭ dela Erfurt. A declaratŭ, că suprimarea drepturilorŭ de vamă asupra cerealelorŭ e o mĕsură inevitabilă la care guvernulŭ va trebui sĕ se hotărască câtŭ mai curêndŭ. Dênsulŭ s'a ridicatŭ împotriva planurilorŭ rĕsboinice, ale puterilorŭ, căcĭ menţinerea păcei este indispensabilă pentru realisarea planurilorŭ socialişte. Dênsulŭ a sfârşitŭ atacândŭ cu violenţă partidulŭ tinerilorŭ socialiştĭ.

— Despre *prigonirile creştinilorŭ* în **China**, se telegrafiază: In 3 Septemvre cu fostŭ arse în Ittschang casa misionarilorŭ catolicĭ americanĭ, precum şi alte case ale Europenilorŭ. In ḑiua următóre poporulŭ fanaticŭ a atacatŭ cu furia clerulŭ creştinŭ de acolo. Mai multe călugăriţe din ordinulŭ Franciscanilorŭ au fostŭ greu rănite. Apoi au fostŭ jefuite misiunile catolice şi protestante, cărora li-s'a datŭ focŭ. Indigenii ḑicŭ, că causa acestorŭ turburărĭ este, că unŭ creştinŭ ar fi ucisŭ unŭ copilŭ alŭ unui Chinezŭ. Turburările aceste din China producŭ seriόse îngrijirĭ, şi ne putemŭ aştepta în curêndŭ, la o procedură colectivă energică a marilorŭ puterĭ europene.

SCIRILE ḐILEI.

— 19 Sept. (1 Oct.)

Regele Carolŭ se va întâlni cu regele Umberto la Monza. La acésta întâlnire va fi de faţă şi ministrulŭ-preşedinte di Rudini şi ministrulŭ italianŭ de rĕsboiŭ Pelloux.

***

Maghiarii la Agram. Ni-se scrie din Agram cu data 29 Septemvre n.: Ungurii au fostŭ primiţĭ aicĭ fórte bine: fără sgomotŭ, fără Jivio şi fără „eljen“-urĭ. Erĭ s'au întorsŭ la Budapesta. Şi încóce şi în colo se ḑice, că ar fi fostŭ *7 Ungurĭ şi 44 de Ovrei* tăiaţĭ, înse nebotezaţĭ. Cu totulŭ au fostŭ aşa-déră 51 de *Maghiarĭ*. Mulţimea şi notabilităţile croate au fostŭ cu toţii ocupaţĭ cu desvĕlirea monumentului rĕposatului Dr. Ljudevit Gaj în Krapina, în partea nordică de aicĭ. Aşa-déră nu aputută fi mulţime mare în Zagrabŭ şi óspeţii ungurĭ fură tocmai bineveniţĭ, căcĭ stradele fiindŭ góle, se putură preumbla în tótă liniştea“.

***

Peregrinii ungurĭ la Roma, după cum i se telegrafiază din Roma ḑiarului „Neues P. Journal“ au fostŭ fluieraţi la gara din Roma de mulţimea cea mare adunată aicĭ. — De sigurŭ, că au fostŭ fluieraţĭ din „simpatiă“.

***

Catastrofa dela Saint-Mandé. Tribunalulŭ corecţionalŭ din Parisŭ a judecatŭ ḑilele acestea procesulŭ nenorocirei dela Saint-Mandé. Dintre cererile părţilorŭ civile amintimŭ pe aceea a unui domnŭ Lachan, care reclamă 150.000 francĭ daune interese pentru d. Fargier, comerciantŭ de pânzării, care şi-a pierdutŭ femeia şi fiica. Tribunalulŭ deliberândŭ asupra mai multorŭ cererĭ a acordatŭ, între altele, domnişórei Jouvin, care şi-a perdutŭ părinţii şi căreia 'i s'a tăiatŭ unŭ piciorŭ 75.000 de fr.; ear fratelui domnişórei Jouvin 25.000. Tribunalulŭ a refusatŭ circumstanţe uşurătóre mecanicului Caron şi l'a condamnatŭ la doi anĭ închisóre şi 500 francĭ amendă. D. Deguerrois, subşef de gară dela Vincennes a fostŭ osînditŭ la patru lunĭ închisóre şi 300 francĭ amendă. Compania de Est a fostŭ declarată responsabilă în materia civilă.

***

Explosiune. Se telegrafiază din New-York: Colonia italiană celebrândŭ o serbare comemorativă, s'a datŭ unŭ focŭ de artificiĭ. Se încărcase cu dinamită o ţévă pentru gazŭ, care a făcutŭ esplosiă şi a omorîtŭ patru persóne, rănindŭ greŭ pe alte 22 de persóne. Printre răniţĭ se află şi căpitanulŭ de poliţiă. Unŭ mare numĕrŭ dintre răniţĭ e probabilŭ că vorŭ murì.

***

Societate sêrbo-francesă. In Paris s'a înfiinţatŭ o societate sêrbo-francesă, pentru lucrările publice ale Sêrbiei, cu unŭ capitalŭ de 10 miliόne de francĭ. Societatea acésta a luatŭ asupra-şĭ lucrările comunale din Belgrad.

***

Comorile lui Cresus. Mai mulţĭ archeologi francesi au fostŭ însărcinaţi, după cum se anunţă din Paris, se facă desgropărĭ în Sardes (Asia mică) fosta capitală a Lydiei, în loculŭ acela unde se afla palatulŭ regelui Cresus.

***

Ciocnire de trenurĭ. O depeşă din New-York, cu data de 13 (25) Septemvre, anunţă: O ciocnire s'a întâmplatŭ între două trenurĭ de lucrătorĭ ai drumului de ferŭ lângă Zellenopolis (Pensilvania). Maşinistulŭ şi vr'o optŭ lucrătorĭ au fostŭ omorîţĭ; vro douĕḑecĭ au fostŭ răniţĭ.

***

Nenorocirĭ. Astăḑĭ după amêḑĭ unŭ birjarŭ a călcatŭ cu trăsura pe o Română bĕtrână dela sate. Femea e contusionată greu la piciorŭ. Birjarulŭ e arestatŭ.

— Totŭ aḑĭ după amêḑŭ o copilă de 8—10 anĭ căḑŭ dintr'o birjă, ce venia pe Strada-Vămei. Din norocire însĕ, birjarulŭ opri imediatŭ trăsura şi astfelŭ copila, care era câtŭ p'aci sĕ fiă strivită de rótele birjei, scăpă cu o mică contusiune. — Peste totŭ ar fi de doritŭ, ca birjarilorŭ sĕ li-se impună o mai mare precauţiune.

Memoriulŭ studenţilorŭ Maghiarĭ şi Italianiĭ.

Acum două săptĕmânĭ ḑiarele maghiare publicară cincĭ rêndurĭ dintr'o scrisóre a d-lui *Maineri*, în care se vorbesce despre simpatia, cu care Italienii au întimpinatŭ memoriulŭ maghiarŭ. Noi publicămŭ mai josŭ după „Timpul“ o scrisóre a d-lui Maineri, care după informaţiunile particulare ale numitului ḑiarŭ, e scrisă în acelaşĭ timpŭ, cu cea adresată studenţilorŭ maghiarĭ. In rêndurile scrisórei d-lui Maineri, cătră Maghiarĭ, nu e nicĭ decum vorbă despre o simpatiă pentru memoriulŭ maghiarŭ, ci e curatŭ o scrisóre de complesanţă.

Eată scrisórea d-lui Maineri adresată studenţilorŭ români:

Roma, 26 Augustŭ 1891.

Onorate şi nobile domnŭ.

Vĕ trimitŭ unŭ numĕrŭ din ḑiarulŭ „Il Diritto“ în care e vorba de scrisórea plină de inimă, pe are a-ţĭ binevoitŭ a mi-o adresa. Cum veţĭ vedé, noi aprobămŭ generósa vóstră propunere.

Din împrejurărĭ de sănetate, n'am pututŭ se vĕ rĕspundŭ la timpŭ cum dorea inima mea; dér sperŭ că voi şi amicii vostri, mĕ ve'ţĭ ierta pentru acéstă întârḑiere fără de voiă.

Primiţĭ dér acum mulţămirile mele pentru trimiterea nobilei vóstre publicaţiunĭ.

Vechiŭ prietinŭ alŭ României şi în relaţiune cu mulţĭ din fiiĭ sĕi iluştrii şi meritoşĭ, totŭ ce vine din regiunele Carpaţilorŭ şi ale Danubiului redeşteptându-mĭ în minte puterea şi mărirea Romei antice îmĭ reamintesce comunitatea de origine şi de sânge şi mĕ face sĕ facŭ urărĭ pentru o sórte mai bună patriei vóstre, noului regatŭ, cătră care se îndréptă speranţele Latinilorŭ din Orientŭ şi care se ridică ca unŭ zidŭ de siguranţă şi de libertate pentru celelalte naţiunĭ surorĭ.

Am avutŭ onórea sĕ presintŭ aicĭ în Roma pe ilustrulŭ vostru concetăţeanŭ şi amicŭ alŭ meu, Constatinŭ Rosetti, ilustrului şi marelui italianŭ şi amicŭ alŭ meu, Benedetto Cairoli, şi atuncĭ ca şi acum, gândeamŭ şi gândescŭ, că pentru a întări legăturile de unire şi independenţă, trebue sĕ practicămŭ necontenitŭ virtuţile publice şi private. Marile legĭ ale istoriei rĕmânŭ încredinţate veciniculŭ puterei timpului.

Apărătorŭ sincerŭ alŭ naţionalităţilorŭ, mi-a plăcutŭ totdéuna sĕ apărŭ, şi am apăratŭ causa celorŭ apăsaţĭ şi în raţiunile fiă-căruia în parte am căutatŭ sĕ conciliezŭ raţiunile tuturorŭ, pentru că domnia dreptăţii şi a păcei va fi asigurată numai prin înfrăţirea sinceră a popórelorŭ unite şi libere.

---

ciulŭ, încâtŭ i-s'au scursŭ ochii. Pentru acésta m'am juratŭ, că de şi m'ar costa viéţa, ilŭ voiu rĕsbuna. Aşa s'a întêmplatŭ.... A treia ḑi am călăritŭ eu cu lordulŭ, şi pe ascunsŭ am pusŭ iască aprinsă în urechia calului sĕu. Calulŭ a săritŭ şi pe tinĕrulŭ lordŭ ilŭ aruncă la pămêntŭ. Fără sĕ scie de sine l'am dusŭ acasă şi în urma loviturilorŭ a muritŭ a treia ḑi. Fapta mea s'a sciutŭ şi acum mĕ caută ca sĕ mĕ ucidă. — Étă scii totulŭ, dér décă se póte, ajută pe sĕrmanulŭ d-tale patriotŭ!“

Holbein ascultă cu interesare întêmplarea nefericitului tinĕrŭ şi i-se făcù milă de elŭ.

— „Fiă! — voiu face totŭ ce voiu putê. Aci eştĭ în siguranţă, dér sĕ nu te tradezĭ până ce nu te voiu elibera!“

După aceea îşĭ lăsă pictura şi închiḑêndŭ chilia s'a depărtatŭ.

A doua ḑi acum, la prânḑulŭ cancelarului a şi auḑitŭ întêmplarea, — firesce cu diferite ilustraţiunĭ, — şi auḑi şi aceea, că fugariulŭ nefericitŭ rĕtăcesce prin apropiere.

Holbein compătimea fórte pe patriotulŭ sĕu, dér încă totŭ nu l'a putŭtŭ mântui, şi aşa mai o sĕptĕmână îlŭ hrănitŭ elŭ, ca nu cumva sĕ péră de fóme.

Intre acestea artistulŭ auḑi, că înfricoşatulŭ rege Henric alŭ VIII-lea încă în timpulŭ acela va cerceta pe cancelarŭ în locuinţa lui de véră. Pe Toma Morus, regele l'a aflatŭ totdéuna gata. Autocratului superbŭ totdéuna i-a plăcutŭ a vedé închinându-se capacitatea înaintea pompei.

Şi Henricŭ alŭ VIII-lea, care cu adevĕrurile de credinţă tracta aşa, ca şi cu femeile sale, aḑĭ o îmbrăţişa, mâne îi sucea gâtulŭ, — care décă şĭ-a uritŭ soţia şi a voitŭ a se despărţi de ea, nu a recursŭ la preotŭ, ci la călĕu, — într'adevĕrŭ a fostŭ unŭ rege înfricoşatŭ, elŭ nu recunoscea cuvêntulŭ graţiă, sĕu fórte arare-orĭ.

Toma Morus însĕ, ca toţĭ cei cu minte, s'a alăturatŭ la greşelele forţei, şi deşi ca unŭ caracterŭ nu a măgulitŭ nicĭ când acelora, dér ca omŭ înţeleptŭ nicĭ nu s'a opusŭ.

Regele a sositŭ. Făcut'a elŭ mai de multe-orĭ visite cancelarului sĕu favoritŭ, acuma însĕ auḑindŭ, că are unŭ chipŭ minunatŭ, — şi acum a mersŭ ca sĕ-lŭ vêdă.

Cancelarulŭ conduse pe regele sĕu din chiliă în chiliă. Când au ajunsŭ la chilia, unde era espusă creatura perfectă a penelului artisticŭ, nedumeritulŭ rege s'a opritŭ surprinsŭ.

„Acesta-i mare — acesta-i minunatŭ! — Cine e autorulŭ acestui tablou?“ întrebă regele.

— „Ioanŭ Holbein“, rĕspunse cancelarulŭ.

„Şi mai trăiesce artistulŭ acesta?“

— „Trăiesce. Şése lunĭ de când e la mine!“

„Cancelare“ — ḑise regele pe jumĕtate din glumă, — „asta-i tradare... a ascunde dinaintea mea unŭ astfelŭ de tesarŭ, voiescŭ sĕ-lŭ vĕdŭ!“

Regele şeḑù, ér suita lui stătea pe lângă elŭ. Pe uşa salei nu peste multŭ intră Ioanŭ Holbein.

Ce a simţitŭ artistulŭ, când s'a vĕḑutŭ înaintea celui mai mare despotŭ alŭ timpului sĕu, — ar fi lucru greu de spusŭ.

„Tu sĕ fii autorulŭ acestorŭ operĭ mĕreţe“, 'lŭ întrebă regele.

— „Eu Majestate!“

„Bine! din minutulŭ acesta eştĭ pictorulŭ de curte alŭ lui Henricŭ alŭ VIII-lea! Acesta sĕ-ţĭ fiă premiulŭ pentru arta-ţĭ mĕréţă!“

Holbein se închină pentru graţia neaşteptată, dér pe faţă-i nu se putea nicĭ o schimbare.

„Dóră nu-ţĭ e binevenită graţia mea?! Bine! cere orĭ şi ce vei voi, eu tóte ţi-le voiu acorda!“

Holbein păşi înaintea lui şi plecându-şĭ genunchii înaintea regelui a ḑisŭ:

— „Da Majestate, a fostŭ unŭ timpŭ, când inima-mĭ tresălta la acelŭ cugetŭ, că vreodată voiu da de unŭ mare mecenatŭ, şi étă am şi ajunsŭ timpulŭ acela. Dér eu totuşĭ altceva dorescŭ aḑĭ!“

„Altceva, ce sĕ fiă?“

— „Graţia, majestate, vieţii unui omŭ!“

„*Décă cu viéţa acelui omŭ potŭ sĕ cumpĕrŭ pe Holbein şi arta lui — atuncĭ fiă, rĕmână viu, deşi ar fi chiar ucigaşulŭ pedecesorului meu.*

Primiţĭ, domnulŭ meu, voi şi amicii vóştri, salutările mele cele mai cordiale etc.

Prof. B. E. Maineri.

Museu pentru îmbrăcămintele românescĭ.

De Dr. At. M. Marienescu.

Unŭ poporŭ trebue sĕ dée dovedĭ despre existenţa sa naţională, şi pentru acésta neîncetatŭ trebue condusŭ la activitate şi ţinutŭ în ideile şi principiile ce-i conservéză şi întărescŭ existenţa şi caracteristica sa naţională, şi ajutatŭ la posiţiunea, ce trebue sĕ o ocupe şi în care sĕ trăéscă între alte popóre; pentru acésta unŭ poporŭ trebue sĕ simţă şi sĕ scie, că veiţuesce ca sĕ-şĭ împlinéscă chiămarea sa, şi că elŭ vrea, ca însu-şĭ sé-şĭ hotărască sórtea sa.

A ajunge la acésta, multe suntŭ de lipsă!

Românulŭ în viéţa să întrégă trebue neîncetatŭ sĕ lucre, — căcĭ fără lucru, nu are viéţă.

Incătrău căutămŭ cu ochii şi cercetămŭ, vedemŭ lipsele; aceste, după împregiurărĭ suntŭ mai marĭ séu mai micĭ, aşa precum pe felurite cariere am făcutŭ progrese mai marĭ séu mai micĭ; dér Dumnedeu ne-a creatŭ într'unŭ numĕrŭ destulŭ de frumosŭ, ca sĕ ne împărţimŭ pe felurite cariere şi sĕ lucrămŭ ca furnicile şi albinele; ba décă se póte sĕ producemŭ şi noi ceva nou între popóre, — ba décă se póte, prin voinţă tare şi pricepere sĕ arătămŭ şi noi baremŭ în ceva, atare superioritate.

Haideţĭ dară la lucru, la unŭ lucru nou, — la înfiinţarea unui muzeu naţionalŭ, unui muzeu etnograficŭ românescŭ şi anume pentru îmbrăcămintele românescĭ, adunate din tóte părţile locuite de Românĭ. — Haideţĭ dară la lucru!

Acesta e unŭ lucru de mare însemnătate pentru poporulŭ românŭ şi e de lipsă pentru de a ne dovedi pre noi înşi-ne şi a ne cunósce noi pre noi mai bine — dér acestŭ lucru pentru noi nu e greu de împlinitŭ — şi ce putemŭ face cu puterĭ unite, — sĕ facemŭ, căcĭ prin acésta arătămŭ activitatea, arătămŭ pricepere, si cunoscinţă de sine, — care multŭ ne va înălţa în ochii lumei.

Unŭ astfelŭ de museu pentru îmbrăcămintele românescĭ adunate din tóte părţile locuite de Românĭ e posibilŭ numai în Bucurescĭ. Aci e centrulŭ părţei mai marĭ a Românilorŭ; aci potŭ sĕ dispună mai uşorŭ despre mijlócele de lipsă pentru înfiiinţarea museului respectivŭ, — dér firesce, că sĕ pretinde conlucrarea şi ajutorulŭ tuturora din tóte părţile.

Incât se pótă combina ceva încă acuma, — mai întêiu e de lipsă unŭ edificiu cu vre-o dece salóne marĭ, — după împregiurărĭ, o localitate ce se află acum, séu unŭ edificiu nou, ce în viitorŭ ar avé sĕ se ridice pentru scopulŭ unui museu în înţelesulŭ împărtăşitŭ.

Adunarea îmbrăcămintelorŭ sĕ fiă datorinţa inteligenţei şi a damelorŭ române din respectivele ţinuturĭ de ţéră, cu porturĭ speciale românescĭ, şi îmbrăcamintele sĕ se trimită în darŭ museului în Bucurescĭ.

Décă în Bucurescĭ, şi în ţinuturile respective inteligenţa şi damele române vorŭ afla de realisabilŭ acestŭ proiectŭ şi se vorŭ îmbărbăta pentru executarea lui, atuncĭ museulŭ pentru îmbrăcăminte românescĭ în 3—5 anĭ s'ar puté pe deplinŭ înfiinţa.

Inteligenţii şi damele române din comitate cunoscŭ porturile românescĭ din ţinuturĭ; pentru acésta mai întêiu sĕ hotărască, că din care ţinuturĭ suntŭ de a se culege îmbrăcăminte românescĭ? Apoi, în fiă-care ţinutŭ sĕ se formeze câte unŭ comitetŭ specialŭ de bărbaţĭ şi de dame — şi comitetulŭ póte fi din membrii câtŭ de mulţĭ.

Din fiă-care ţinutŭ sĕ se adune îmbrăcăminte bărbătescĭ şi femeiescĭ, ce suntŭ în usŭ pentru patru vêrste de ómenĭ, anume: a) pentru pruncĭ dela 5—12 anĭ; b) de june; c) de bărbatŭ şi d) unde este deosebire, şi de moşŭ: asfelŭ şi pentru genulŭ femeiescŭ: a) de fetiţe; b) de fată mare; c) de nevastă şi d) de babă bĕtrână; fiindŭ cu privire la vestminte şi de vară şi de iérnă şi icĭ colea la unele specialităţĭ românescĭ d. e. ciobanŭ, moţŭ, etc.

Imbrăcămintele se potŭ culege şi respective procura 1. Prin dăruirea unorŭ părţĭ de îmbracăminte, séu alŭ unui îmbrăcămêntŭ întregŭ. 2. Prin adunarea de banĭ în ţinutulŭ respectivŭ şi cumpĕrarea îmbrăcămintelorŭ de lipsă. Imbrăcămintele trebue sĕ fiă lucrate tocmai cum le pórtă sĕraculŭ şi avutulŭ, sĕ fiă adevĕratŭ portŭ românescŭ.

Lucrătórea séu dăruitórea, séu numai dăruitorulŭ îşĭ póte cóse numele în atare parte a îmbrăcămêntului şi fiă-care dărabŭ de îmbrăcămêntŭ şi fiă care parte de vestmêntŭ, trebuescŭ descrise cu deamĕruntulŭ, cu numele cum se numesce la poporŭ, ba şi numirile materielorŭ, — a instrumentelorŭ cu carĭ s'a lucratŭ şi a felurilorŭ de cusăturĭ, — şi descrierea sĕ fiiă esplicată. — Acéstă descriere precisă trebue alăturată la îmbrăcăminte.

Imbrăcămintele bărbătescĭ şi femeiescĭ destinate pentru museulŭ din Bucurescĭ, trebuescŭ îmbrăcate pe bărbaţĭ şi femei de vêrstele respective şi din poporulŭ ce le pórtă, şi apoi cei îmbrăcaţĭ trebuescŭ fotografaţĭ în grupele de lipsă, ca sĕ se vadă, că cum se punŭ vestmintele pe trupŭ. Aceste fotografii trebuescŭ alăturate îbrăcămintelorŭ, ca la Bucurescĭ sĕ se pótă arangia după trebuinţă.

Dela museulŭ din Bucurescĭ apoi se aştéptă şi ceva mai multŭ, — şi mai întêiu ca sĕ facă unŭ felŭ de scheletŭ de lemnŭ în locŭ de trupurile omenescĭ şi acele sĕ le îmbrace cu îmbrăcămintele respective mai departe, ca încetulŭ cu încetulŭ după fotografii sĕ se facă tipurĭ de ceară representând chipulŭ şi fisonomia Românilorŭ şi a Româncelor, din ţinuturile speciale, de unde adecă s'a trimisŭ îmbrăcămintele şi fotografiile, ca întru adevĕrŭ sĕ se represente unŭ felŭ de fiinţe românescĭ. (Va urma.)

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Săcele, 17 (29) Septemvre 1891.

In fine după multă sbuciumare, filiala din Braşovŭ a „Kulturegylet"-ului a ridicatŭ în piéţa din Cernatulŭ Săcelelorŭ unŭ monumentŭ, numitŭ în limbagiulŭ poporului nostru „mătăhală", în amintirea celorŭ 51 de „martirĭ" ciangăi din Săcele, căduţĭ în revoluţiunea din 1848, 23 Decemvre.

Nu scimŭ în ce constă „martiriulŭ" acestorŭ Ciangăi căduţĭ în lupta dela 1848, căcĭ în istoria revoluţiunei din 1848 nu se scrie şi nicĭ noi nu ne aducemŭ aminte, ca vre-unŭ Ciangău sĕ fi luptatŭ cu arma în mână pentru principiulŭ libertăţii. Amintirea, ce i-au lăsat'o poporului nostru amintiţii „martirĭ", este cu totulŭ de altă natură. Bĕtrânii îşĭ aducŭ şi astădĭ aminte, că după ce în 1848 Românii Săcelenĭ părăsiră vetrile lorŭ de frica husarilorŭ unguresĭ, casele Românilorŭ, ba chiar şi bisericile lorŭ cădură jertfă lăcomiei Ciangăilorŭ, despoindu-le de icóne şi de alte lucrurĭ preţióse. Multe amintirĭ triste i-s'au lăsatŭ poporului nostru din partea unorŭ Ciangăi dela 1848, dér le voiu lăsa acestea la o parte, mărginindu-mĕ numai pe lângă o scurtă descriere a tămbălăului împreunatŭ cu desvĕlirea bietului monumentŭ din vorbă.

Vinerĭ, în diua de 13/25 Septemvre a. c. măestrii au datŭ în primire acéstă „mătăhală" comitetului arangiator, alesŭ anume spre acestŭ scopŭ din partea Kulturegyletului.

Pentru acoperirea speselorŭ au datŭ o producţiune musicală împreunată cu jocŭ şi ca sĕ iésă la văpsélă matadorii lorŭ, s'au îngrijitŭ, ca la acéstă festivitate sĕ participe totŭ corpulŭ didacticŭ maghiarŭ din cerculŭ Braşovului, ţinêndŭ adunarea Sâmbătă în ajunulŭ festivităţei.

Cam pe la 7 óre diminéţa începură sĕ se adune d-nĭ învĕţătorĭ de prin diferite părţĭ şi la vederea acestora se vede, că numai decâtŭ i-a trăsnitŭ prin minte şi d-lui primarŭ Pap Márton, ciangău din Săcele, ca sĕ cureţe piaţa în jurulŭ monumentului şi astfelŭ a ordonatŭ unorŭ femei de Ciangău, ca sĕ măture. S'a ridicatŭ unŭ prafŭ mare, care începuse sĕ pudreze hainele şi bărbile cinstiţilorŭ óspeţĭ. Unulŭ dintre aceştia, cu numele Koss Ferencz, din alŭ căruia capŭ a eşitŭ şi ideia ridicărei acestui monument, începŭ sĕ mustre pe măturătóre în limba românéscă, pentru ce nu au stropitŭ cu puţină apă. Se vede tréba, că schimbarea vechiului portŭ ciangăescŭ alŭ Ciangăóicelorŭ l'a sedusŭ pe d. Koss, credêndŭ, că măturătórele suntŭ române.

Câtŭ pentru decurgerea concertului din acéstă di, nu potŭ raporta nimicŭ, căcĭ m'am re'ntorsŭ la Braşovŭ.

Duminecă diminéţa în 27 Septemvre n. s'au presentatŭ deputaţiunĭ din cele 7 sate, precum şi din Apaţa şi Crisbavŭ. Deputaţiunile constau cam din câte 4 până în 8 fete şi feciorĭ conduşĭ de preoţii lorŭ, apoi judĭ şi notarĭ maghiarĭ. Unii dintre feciorĭ purtau stégurĭ şi fiăcare comună a contribuitŭ cu câte o cunună, pe care au acăţat'o de monumentŭ.

Din cuvêntările rostite cu ocasia tămbălăului din acéstă di fórte puţinŭ am pututŭ înţelege din causa sgomotului, ce-lŭ făceau puţinii Ciangăĭ, ce erau de faţă, împreună cu copiiĭ de pe stradă. Atâta am înţelesŭ însĕ, că ţinţa cuvêntărilorŭ a fostŭ de a potenţa „patriotismulŭ" modernŭ alŭ Ciangăilorŭ. Intr'o cuvêntare fură avertisaţĭ Ciangăii, ca privindŭ la acestŭ monumentŭ sĕ-şĭ aducă totdéuna aminte de chinurile, între carĭ au muritŭ câţĭva Ciangăi din Săcele, în amintirea cărora s'a ridicatŭ monumentulŭ. Apoi am auditŭ dicêndu-se, că pămêntulŭ acestei patrie, „câştigatŭ cu sângele străbunilorŭ noştri", nicĭo-dată n'a fostŭ în aşa mare fericire ca astădĭ. Altŭ ceva n'am mai înţelesŭ, dér i-am vĕdutŭ pe Ciangăi rîdêndŭ şi i-am auditŭ vorbindŭ românesce şi strigândŭ „sĕ trăiéscă."

Mi-a părutŭ cam ciudatŭ lucru, că rolulŭ la acéstă serbare l'au avutŭ mai numai Maghiarii din Braşovŭ, ér inteligenţa maghiară din Săcele prea puputinŭ a fostŭ băgată în sémă, ba am observatŭ, că d-lŭ prim-pretore nicĭ nu s'a arătatŭ. Se vede tréba, că purtătorii drapelului intoleranţei şi alŭ şovinismului pentru părţile acestea l'au monopolisatŭ Kulturegyletiştii dela Braşovŭ. Svîrcolirile lorŭ însĕ nu le aducŭ Ciangăilorŭ nicĭ unŭ folosŭ. Tocmai pe când tămbălăulŭ era în curgere, dróie de femei şi bărbaţĭ Ciangăi treceau în călĕtoriă spre România spre a-şĭ câştiga pita de tóte dilele şi ceva pentru dile negre; se vede tréba, că predicarea „patriotismului" din partea corifeilorŭ lorŭ n'a avutŭ nicĭ de cum farmeculŭ de a-i reţiné.

După prândŭ la 3 óre Ciangăii se înşirară la o frumósă horă românéscă în prejurulŭ monumentului; de-asemenea jucară şi alte jocurĭ românescĭ, ér „csardaş"-ulŭ îlŭ jucară pe melodii românescĭ, ca „Breaza" şi „Haţegana."

Ca de încheiare mai amintescŭ, că pe casele unorŭ Maghiarĭ şi Ovrei din piaţa Cernatului era arboratŭ câte unŭ stindardŭ ungurescŭ, ér pe casa lui George Albuleţŭ 2 stindarde unguresĭ. O fi făcut'o acésta póte de dragulŭ unei Sĕcuience sdrenţóse, cu care am înţelesŭ că trăesce în concubinatŭ. Sĕrmanulŭ omŭ! X.

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Mórtea generalului Boulanger.

Bruxelles 1 Octomvre. Patru lucrătorĭ din cimiteriulŭ dela Ixelles, vĕdură erĭ pe la $11\frac{1}{2}$ óre la amédĭ pe *generalulŭ Boulanger* intrândŭ aicĭ. La $12\frac{1}{4}$ se audi o detunătură. Lucrătorii alergară într'acolo şi aflară pe *generalulŭ* **Boulanger mortŭ** pe mormêntulŭ dómnei de de *Bonnemaines,* cu revolverulŭ în mână. Glonţulŭ i-a trecutŭ prin têmple.

DIVERSE.

Una pentru alta. Sub regele Ludovicŭ VII era unŭ renumitŭ profesorŭ de teologiă, Pierre de Cordeil, sub care studiă papa de mai târdiu Inocentie III. Inocentie, în semnŭ de recunoscinţă îlŭ făcŭ pe învĕţătorulŭ sĕu episcopŭ de Chambrai. Odată papa fiindŭ mâniosŭ pe elŭ îi dise: *Ego te episcopavi!"* la ceea ce acesta rĕspunse repede: *„At ego te papavi"*.

Iupiter. De câte-va dile străluceste în Orientŭ unŭ astru de o splendóre remarcabilă, — acestŭ astru este Iupiter, care ocupă în acestŭ momentŭ punctulŭ celŭ mai apropiatŭ de globulŭ terestru. Timpulŭ când ne putemŭ da sémă de acestŭ fenomenŭ este, între miedulŭ nopţii şi două óre de diminéţă, astrulŭ luminosu atingêndŭ în acelŭ momentŭ înălţimea sa cea mai mare pe orizontŭ. Acestŭ însemnatŭ fenomenŭ se reproduce la intervale fórte depărtate, căcĭ Iupiter, a cărui distanţă de sóre este de 160 milióne de mile, întrebuinţéză mai bine de doi-spre-dece anĭ pentru a percurge orbita sa.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Holbein enară întêmplarea nefericitului sĕu patriotŭ, de care nu 'lŭ lega nimicŭ, decâtŭ simţulŭ naţionalŭ, şi pe care cu preţulŭ artei sale l'a mântuitŭ.

Ioanŭ Holbein s'a mutatŭ în palatulŭ regelui unde a trăitŭ în o comoditate şi distincţiune de necredutŭ.

Penelulŭ sĕu a ajunsŭ la renume istoricŭ. Elŭ a eternisatŭ trăsurile Anei Boleyn, Iohanei Seymour şi a Catalinei Howard, — carĭ ca victime ale lui Henricŭ alŭ VIII-lea au cădutŭ pe eşafodŭ.

Asemenea sórte l'a ajunsŭ şi pe Toma Morus, martirulŭ adevĕratŭ alŭ diplomaţiei. Holbein vĕdŭ cu ochii cădêndŭ pe eşafodŭ capulŭ aceluia, căruia i-a pututŭ mulţămì mai multŭ mărimea sa.

Arta lui Holbein cade în tipulŭ celŭ mai furtunosŭ..... După mórtea tiranului a urmatŭ Eduard, şi după acesta gloriósa regină Maria, care moştenì spiritulŭ pierdutŭ alŭ lui Toma Morus, — deşi aceştia încă au profesatŭ principiele cele mai diferite ale religiunei, dér pe artistŭ ambii l'au respectatŭ.

Holbein mai târdiu şi-a părăsitŭ religiunea şi încă din causă fórte umană. Elŭ încă a fostŭ părtaşulŭ sorţii lui Dürer, — soţia lui a fostŭ o adevĕrată Xantippă. Ca mai uşorŭ sĕ se pótă despărţi de ea şi póte din recunoscinţă faţă de curtea englesă, s'a făcutŭ lutheranŭ.

Aicĭ însĕ nu trebue sĕ considerămŭ omulŭ ci pe artistŭ, şi ca atare Holbein va rĕmâné idealulŭ posterităţii artistice.

Cu câtŭ e mai mare ceva, cu atâtŭ îi e mai mare şi umbra.... Şi în timpulŭ acela încă considerau de bigotismŭ, — décă unŭ bărbatŭ contra judecăţii îndatinate a celorlalţĭ a cutezatŭ a face aceea, ce caracterulŭ şi religiunea demandă.

Celŭ mai mare vrăşmaşŭ alŭ lui Holbein a fostŭ foculŭ. Opurile sale cele mai măreţe foculŭ le-a consumatŭ. A rĕmasŭ însĕ unulŭ „Joculŭ mort". Acestŭ capŭ de operă, care a ajunsŭ a fi decopiatŭ şi a miia óră, adeveresce în modulŭ celŭ mai clarŭ, ce a fostŭ Ioanŭ Holbein în viéţa artistică.

(M. Xaver). Iuliu Moldovanŭ.

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 1 Octomvre st. n. 1891

Bancnote românescĭ	Cump.	9 22	Vênd.	9 25
Argintŭ românescŭ	„	9.15	„	9.21
Napoleon-d'orĭ	„	9.25	„	9.28
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ	„	9.50	„	9 55
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane	„	57.30	„	57.70

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 30 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	103.90
Renta de hârtiă 5%	100.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.—
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.70
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	—.
Renta de hârtiă austriacă	91.55
Renta de argintŭ austriacă	91.40
Renta de aurŭ austriacă	109 70
Losurĭ din 1860	136.60
Acțiunile bănceiaustro-ungare	1009.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	328.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr	282.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.55
Napoleon-d'orĭ	9.28
Mărcĭ 100 imp. germane	57 47½
Londra 10 Livres sterlinge	1169 0

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53 / 4.—	7.06 / 7.13	1.50 / 2.24	2.12 / 2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29 / 8.46	10.37 / 11.10	6.56 / 8.20	6.— / 6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45 / 12.13	2.13	12.18 / 12.58	8.38 / 8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51 / 2.12		2.48 / 3.03	9.48 / 9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	12.20	10.05	2.09 / 2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucuresci		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18 / 2.48	4.20 / 5.07	6.58	7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55 / 6.57	10.47 / 11.06		12.53 / 1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.— / 8.07	1.08 / 1.35	1.25 / 1.50	2.49 / 3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45 / 11.01	6.08 / 6.29	4.53 / 5.30	6.52 / 7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18 / 2.25	10.44 / 11.04	8.42 / 8.47	11.51 / 12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45 / 4.30	6.52 / T. d. per. 2.20	5.24 / 5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46 / 11.18	8.24	8.40 / 9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20 / 5.35	11.17	5.14 / 5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu	5.21	9.35 / 5.54	9.53 / 10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brașov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Brașov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budatelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovu